

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI VÁROSVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET ÉS A HELYTÖRTÉNET

Egyesületünket 2004. július 1-jén 17 fővel alakítottuk meg. Megalakulásunkat követően csatlakoztunk a Város és Faluvédők Szövetségéhez. Jelenlegi taglétszámunk 87 felnőtt és 35 gyermek. Kiemelt feladatunknak tekintjük az épített és természeti környezetünk, valamint kulturális és történelmi értékeink megóvását, átörökítését, újak létrehozását. Céljaink megvalósítása érdekében szakmai munkánkkal részt veszünk a városunk fejlesztését, rendezését érintő kérdések megvitatásában, az épületek, utcák és közterületek, zöldterületek, városrészek kialakításában. Közreműködünk a város történelmi, építészeti és természeti értékeinek feltárásában, megismertetésében, megóvásában. Kutatásokat, előadásokat, találkozót kezdeményezünk, szervezünk és tartunk. Helytörténelmi és egyéb, a tevékenységeinkhez kapcsolódó kiadványokat, könyveket jelentetünk meg. Ápoljuk lakóhelyünk hagyományait, a környezeti kultúra és igényesség kialakítását. Mindezekkel erősíteni kívánjuk a városhoz való kötődést, formálni az ifjúság értéktudatát.

Programjainkról, kiadványainkról örömmel elmondhatjuk, hogy igen nagy érdeklődésre tartanak számot, éves viszonylatban 1500-2000 ember vesz részt rendezvényeinken, az óvodás gyerekektől a felnőtt korosztályig. Értékmentő tevékenységeinket örömmel fogadja a város lakossága, azt támogatja. Taglétszámunk növekvő, igen örömteli, hogy egyre több a gyermek, tanuló tagunk is. Éppen ezért kiemelt feladatnak tekintjük az ifjúsággal való még tudatosabb foglalkozást. A Város- és Faluvédők Szövetsége munkánkat 2010-ben Podmaniczky-díjjal ismerte el.

Tevékenységünk valójában már megalakulásunk előtt meg-

kezdődött, „Útravaló” előadásaink megtartásával. Az általános iskolában végzős tanulók részére, egy tanóra keretében városunk történetét bemutató előadást tartunk. Az összefoglaló bemutató előadás anyagát kiadványban is megkapják a diákok, amelyben a ballagók névsora is megtalálható. Ezen programunk mind a mai napig közkedvelt, az iskolák által örömmel látogatott.

A helytörténettel kapcsolatos tevékenységünkben a legfontosabbak:

– A város történelmével, történelmi értékeivel kapcsolatosan mintegy 10 kiadványunk, könyvünk jelent meg.

– Minden évben megrendezzük a Vécsey Emléknapot, hagyományosan megemlékezünk a szolnoki csata eseményeiről, annak törökszentmiklósi vonatkozásairól. (Gróf Vécsey Károly Törökszentmiklósról indította seregét a győztes szolnoki csatába 1849. március 5-én – az egész város által búcsúztatva.)

– A Műemléki Világnapok alkalmából rendezvényeket tartunk.

– Az országos Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozat keretén belül mi is bemutatjuk egy-egy épületünket.

– Több síremléket, városunk történelmi személyeinek síremlékét felújítottuk, gondozzuk is azokat.

– „Helytörténelmi esték” előadássorozatunk keretében előadásokat tartottunk.

– Hagyományörző disznóvágást, disznótort rendeztünk.

– Történelmi épületeinken emléktáblákat helyezünk el.

– Köztéri szobrot állíttattunk, kezdeményezzük szobraink, emlékhelyeink felújítását.

– Nyaranta egyhetes honismereti tábor szervezünk az általános iskolák felső tagozatosai számára.

– Városismereti és környezetvédelmi vetélkedőt szervezünk iskolánk tanulóinak.

– Városunkban és környékén, valamint évente egy alkalommal tá-

Törökszentmiklósi festett ház

volabb is, városvédő kirándulások során látogatjuk meg történelmi emlékhelyeinket.

– Archiváltuk városunk századfordulós épületeinek fotóanyagát.

– A Város- és Faluvédők Szövetségének országos pályázatára minden évben sikeresen mozgósítjuk városunk tanulóit, alkotásaikat mi magunk is bemutatjuk.

A HELYTÖRTÉNETI TANKÖNYVCSALÁD MEGSZÜLETÉSÉNEK TERVE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Törökszentmiklós esetében kardinalis kérdés a fiatalok megtartása, amelynek legjobb eszköze a helyi identitás. Ha a fiatalok érzik a helyhez tartozásukat, ha büszkék hovatartozásukra, megmaradnak Törökszentmiklóson. Ehhez járul hozzá egyesületünk a tevékenységével, s úgy gondoltuk, egy oktatóanyag elkészítése városunk gyermekei számára – korosztályoknak megfelelően –, amely által megismerhetik lakóhelyük történelmi, kulturális, épített értékeit, valamint jelenét

is, szintén jó eszköz erre. Az oktatóanyagoknak be kell épülnie az óvodáink, általános és középiskoláink munkatervébe, esetleg a tantervekbe.

Valamikor 2009 derekán, ezekkel a gondolatokkal kezdődött el az egyesületen belül a „tankönyvcsalád” megvalósítása. Néhányan végiggondoltuk a vele kapcsolatos célokat, megfogalmaztuk elvárásainkat. Meghatároztuk a tárgyalandó témaköröket, valamint elhatároztuk, hogy az óvodások, az alsós és felsős diákok, valamint középiskolások részére önálló anyagok fognak készülni. Biztosak voltunk abban, hogy szükséges kialakítani egy irányító, egy szakértői, írói munkaközösséget, és találnunk kell egy megfelelő tankönyvfejlesztőt, akinek van már hasonló munkája. Azt is tudtuk, hogy a pedagógus társadalmat a készülő fejezetrészeknél be kell vonnunk azok véleményezésébe, illetve minél szélesebb körben azon magán-személyeket, civil szervezeteket is, akik autentikus ismeretekkel tudják segíteni az írók munkáját. Mivel ismertük a város oktatási intézményeiben tanuló gyermekek számát, és volt már tapasztalatunk könyvkészítésben, meg tudtuk határozni a megvalósítás költségének nagyságrendjét is.

Nincsenek véletlenek, szoktuk mondani. Terveinkről tudott városunk önkormányzata is, és kiderült, hogy az önkormányzat éppen készülő „funkcióbővítő integrált települési fejlesztések” pályázatába beilleszkedik ezen oktatóanyag megvalósítása is.

Az önkormányzatnak pályázata elkészítésében külső szakértői cég segített. Velük részletekbe menően kidolgoztuk a teljes megvalósítás menetét, a pályázati anyagot, melynek során – nem éppen zökkenőmentesen – kompromisszumokra kellett jutnunk. Alapvetően azért az eredeti elképzeléseinknek megfelelően kezdtünk neki a tényleges megvalósításnak. Megalakult az irányító és a szakértői team. Tankönyvfejlesztőnek felkértük Bószéné Szatmári-Nagy Anikót, a veszprémi helytörténeti tankönyv íróját. Ezt a munkát Andrásfalvy Bertalan a *Magyar Nemzetstratégia* című könyvben megjelent tanulmányában más városnak is követendő példának állította.

A CIVIL SZERVEZETEK LEHETŐSÉGEI A TELEPÜLÉSEK HELYTÖRTÉNETÉNEK MEGISMERTETÉSÉBEN

Talán elmondhatjuk, hogy egyesületünk akarata, lelkesedése és munkája nélkül a törökszentmiklósi „tankönyvcsalád” nem készülhetett volna még el. Az egyesület vezetőjeként ez örömmel és természetesen büszkeséggel is eltölt. Biztos vagyok abban, hogy nagyon sok olyan civil szervezet létezik országunkban, mely hasonlóan elkötelezett lakóhelye iránt, mint mi. Ehhez már csak az adott település önkormányzatának segítségével szükséges, és megszülethet egy olyan tankönyvcsalád a gyerekek és fiatalok számára, amelyik alakíthatja és erősítheti az identitásukat.

CSIKÓS SÁNDOR építészmérnök, a Törökszentmiklósi Városvédő Egyesület alapító tagja és vezetője.